

αὐτῶν δὲ νὰ μεταχειρίζηται τὰ φυράματα (ferments) ἐν διαλύσει ἐνέσειως, (γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα Bacterine ἢ Backerine). Ἡ βακτηρίνη αὕτη ἐδοκιμάσθη ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ ἄλλων συναδέλφων, χρησιμοποιούντων ταύτην ἕκτοτε καθ' ἑκάστην. Αὕτη εἶναι ζυμεγερτικὸν ὑγρὸν, περιέχον καθαρά φυράματα ἐν ὑπολινθανούσῃ καταστάσει, ἅτινα φθάνουσιν ὑπὸ τὸ δέρμα καθαρά, διαδίδονται ἐν τῷ σώματι καὶ σχηματίζουσιν οἰνόπνευμα, ἀνθρακικὸν ὀξύ, γλυκερίνην κτλ. ἐν καταστάσει γενέσεως (statu nascendi). Μετὰ πολλὰς δοκιμὰς, ἃς ἐξετέλεσεν ἐπὶ τῶν ἀρνητικῶν βακτηριοθεραπευτικῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ Κώχ, προσέδραμεν εἰς τὴν διὰ φυσιολογικῶν πειραμάτων θεραπείαν, διὰ ταύτης δὲ ἐπέτυχεν ἀποτελεσμάτων ἀποκλειστικῶς λαμπρῶν, ἐξ ὧν ἐξάγει τὰ ἐξῆς συμπεράσματα. Ἡ ἐνεσις καθαρῶς ἀσηπτικῶν φαρμάκων εἶναι πάντοτε ἀκίνδυνος, ἐπωφελὴς δὲ ἐν περιπτώσει μολυσματικότητος· αἱ ἐνεσεις καθιστῶσι τὸ ἄτομον ἀπρόσβλητον ἀπὸ τινων ἀσθενειῶν, οἷον τοῦ ἀνθρακος (πιθανῶς δὲ, ὡς ἐλπίζεται, καὶ τῆς ἀσιατικῆς χολέρας). Μέχρι τοῦδε οὐδεμία τῶν ἐφαρμοσθεισῶν θεραπευτικῶν μεθόδων παρέσχε τοσαύτας καὶ τοσοῦτον ταχείας καὶ λαμπρὰς ἐπιτυχίας σχετικῶς πρὸς τὴν ἔξαρσιν τῆς θρέψεως καὶ τῆς ἐπουλώσεως τῶν κοιλοτήτων (cavernes).

Ὁ καθηγητὴς Μάξ Γκροῦμπεργκ ἐξέθεσε τὰ πειράματα, ἅτινα ἐξετέλεσεν αὐτός τε καὶ ἄλλοι σχετικῶς πρὸς τὴν βακτηριολογικὴν διάγνωσιν τῆς χολέρας. Κατὰ ταῦτα οὔτε αἱ κατὰ τὰς τεχνητὰς καλλιέργειας παρατηρούμεναι μεταβολαί, οὔτε αἱ ἐπὶ ζῶων δοκιμαὶ ἀρκοῦσι πρὸς διάγνωσιν τῆς χολέρας, ὡς νομίζει ὅτι πράττει τοῦτο ἡ σχολὴ τοῦ Κώχ. Φαίνεται ὅτι ἐκτὸς τοῦ βακτηρίου τοῦ Κώχ ὑπάρχουσι καὶ ἕτερα.

(Ἀκολουθεῖ).

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ — Ἡ ΣΑΡΡΑ καὶ ἡ FEMME DE CLAUDE τοῦ Λουμᾶ υἱοῦ. — Λιθὲς Λυρικὸν θέατρον ἐν Μεδιολάνοις — ΧΡΟΝΙΚΑ.

Μὴ ἔχοντες τι καινὸν καὶ σπουδαῖον, ἀναγόμενον εἰς τὸ ἡμέτερον ἑλληνικὸν θέατρον, διότι πάντα τὰ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῶν ἀθηναϊκῶν θεάτρων ἄρτι ἀναδιδασθέντα ἔργα οὐχὶ εὐνοϊκῶς ἐκρίθησαν ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων, τὴν προσοχὴν ἡμῶν στρέφουμεν αὐτὴς εἰς τὰ τῆς γαλλικῆς πρωτεύουσος θεάτρα. Τὰ θεάτρα ταῦτα ἤρξαντο, μετὰ τὰς ἐπὶ τῷ θέρει διακοπὰς, ἐπαναλαμβάνοντα πάντα τὰς παραστάσεις αὐτῶν. Ἐν αὐτοῖς δὲ καταλέγεται καὶ τὸ τῆς Ἀναγεννήσεως (Renaissance), οὗ προΐσταται ὡς τε διευθύντρια καὶ καλλιτέχνις ἡ ἐξοχος Σάρρα Bernhardt. Ἡ περιφημὸς τραγωδὸς ἐδίδαξεν ὡς πρῶτον ἔργον τὴν πολύκροτον FEMME DE CLAUDE τοῦ Ἀλεξάνδρου Λουμᾶ υἱοῦ. Ἀλλὰ πρὶν ἢ περὶ τοῦ δράματος τούτου ὁμιλήσωμεν σημειούμεθα ὅτι, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐνάργεως τῶν παραστάσεων ὑπὸ τῆς Σάρρας, ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ πρῶτου διευθυντοῦ θεάτρου ὑφ' ὃν εἰργάσθη αὕτη, τοῦ

κ. Duquesnel, ἀφήγησις τῶν κατὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τῆς διασήμευ καλλιτέχνιδος ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ἡ ἀφήγησις δ' αὕτη εἶνε λίαν διδακτικὴ καὶ χαριεστὰς ἡμα. Ὁ Duquesnel μετέχων τῆς διευθύνσεως τοῦ Odeon κατὰ τὸ 1866 ἐξήτει, οἷονεὶ φανὸν Διογένηος κρατῶν, ὡς λέγει, μίαν jeune première, ἥς ἐστερεῖτο, ἀλλ' ἀδύνατον ἀπέβαινεν αὐτῷ νὰ εὕρῃ τοιαύτην, διότι τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε εὐχερὲς. Ἡμέραν τινὰ οὗτος συναντᾷ καθ' ὃδον τὸν Camille Doucet, τμηματάρχην τότε τοῦ θεατρικοῦ τμήματος ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ὁραίων τεχνῶν.

Ὁ Camille Doucet ἰδὼν αὐτὸν σύννουν ἐρωτᾷ: «Ποῦ βαίνεις οὕτω; ἔχεις τὸ ἥθος Διογένηος ζητοῦντος ἀνθρωπον;

— Δὲν εἶνε ἀνὴρ ὃν ζητῶ, ἀπάντησεν ὁ Duquesnel, ζητῶ γυναῖκα. Ὑμεῖς, ὅστις γινώσκετε τό τε τακτικὸν καὶ ἑκτακτὸν προσωπικὸν τῶν θεάτρων δὲν ἔχετε νὰ μοὶ ὑποδείξητε μίαν jeune première;

— Εἶθε πολὺ καλὸς· διατί δὲν ζητεῖτε παρ' ἐμοῦ τὴν δελήννην;

— Δὲν εἶμαι τόσον ἀπαιτητικὸς. Δότε μοι ἀπλῶς ἓνα ἀστέρα, μικρὸν τινα ἀστέρα.

Τότε ὁ Camille Doucet ἀναμνησθεταί νέας τινος κόρης μὴ στερουμένης προσόντων, δεσποινίδος τινὸς Σάρρας Bernhardt, ἣν ἐγνώρισεν ἐν τοῖς διαγωνισμοῖς τοῦ Ὁδείου καὶ ἣν ἐπανεῖδεν ἐν τῷ Γαλλικῷ Θεάτρῳ ἐμφανισθεῖσαν ἀνευ μεγάλης ἐπιτυχίας, ἀλλ' ἥς ἀκολουθῶς ἀπώλεσε τὰ βήματα. Ἡ νεαρὰ αὕτη κόρη ἀνεπόλει αὐτῷ, ὡς ἔλεγε, τὴν Mme Doche, τὴν διαπλάσασαν τὸ πρῶτον τὴν Dame aux Camélias· αὕτη ἔχει χάριν, προσόντα, ὡραῖαν φωνήν. Προσόντα καὶ νεότητα, ταῦτα ἀρκοῦσι ἐν γὰρ τῷ παρόντι, τὸ τάλαντον ἔρχεται κατόπιν, σὺν τῇ ἡλικίᾳ.

Μετὰ πολλὰς ἀναζητήσεις τέλος ὁ κ. Duquesnel εὔρε τὴν Σάρραν. Τὴν πρῶτην ἐπίσκεψιν τῆς Σάρρας παρ' αὐτῷ χαριεστὰ ἀφηγεῖται, λέγων ὅτι ἡ ὑπρέτρια αὐτοῦ αἰφνης ἀγγέλλει αὐτῷ ὅτι σιναῖα τις κυρία ἐπιθυμεῖ νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς αὐτόν. Λίαν ἐκπλαγεῖς, ὡς μὴ ἔχων καμμίαν δοδοληψίαν μετὰ γυναικὸς τοῦ Οὐρανίου Κράτους, διέταξεν ὅπως ἐπιτραπῇ αὐτῇ ἡ εἰσδοδος. Τότε εἶδε πρὸ αὐτοῦ τὸ μᾶλλον ἰδανικῶς χάριεν πλάσμα, ὅπερ ἡδύνατό τις νὰ ὀνειρευθῇ, τὴν Σάρραν Βερνὰρ εἰκοσάετιδά. Ἡ ὑπνέτρια ἐξέλαβε τὴν Σάρραν ὡς κόρην τοῦ Οὐρανίου Κράτους ἕνεκα τῆς ἐνδυμασίας αὐτῆς, ἣν περιττὸν νὰ περιγράψωμεν.

Ὁ Duquesnel ἔμεινε καταγοντευμένος ἐκ τε τῶν ἄλλων προσόντων καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῆς φωνῆς τῆς νεαρᾶς ὑποκριτρίας, τῇ δὲ ἐσπέρα ἔτρεχε ἀνὰ τοὺς Παρισίους ἀναφωνῶν τὸ εὐ ρ η κ α, εὐ ρ η κ α.

Δὲν ἥτοδμως εὐνοϊκὴ ἡ πρώτη ἐντύπωσις περὶ αὐτῆς τοῦ συνδιευθυντοῦ τοῦ Duquesnel· ἀλλ' ὅπως δὴ ποτε συνεφωνήθη καὶ ἐνεφανίσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡ Σάρρα ὑποδυομένη τὸ σῆμα τῆς Aricie ἐν τῇ Φαίδρα, ἥς τὸ κύριον πρόσωπον ὑπεδύετο ἡ Agar, καὶ τὸ σῆμα τῆς Sylvia ἐν τῷ Amour et du Hasard τοῦ Marivaux. Ὁ συνδιευθυντὴς τοῦ Duquesnel Chilly ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ μετὰ τὴν παράστασιν: Ἡ προσατετιομένη σας δὲν εἶνε καλὴ, λέγει ἐσφαλμένως, ἔχει οὐχὶ καλὴν φωνήν, καὶ τί ἐνδυμασίαν! Ὁ Duquesnel ἠναγκάσθη, ἐμμένων εἰς τὰς ἰδέας

αὐτοῦ περὶ τῆς Σάρρας. τὰς ὅλως ἐναντίας πρὸς τὰς τοῦ συναδέλφου αὐτοῦ, ὅπως παραχωρήσῃ ἑκατὸ φράγκα ἐκ τῆς μισθοδοσίας αὐτοῦ πρὸς ἀπότισιν τῶν συμφωνηθέντων μετὰ τῆς Σάρρας, ἃπερ ἤθελε νὰ ἐλαττώσῃ ὁ Chilly. Οὕτω παρῆλθεν ἐν ἔτος ἀπογορευθεύσεως διὰ τὴν Σάρραν. Τὴν πρώτην ἐπιτυχίαν ἡ σήμερον μεγάλη καλλιτέχνης ἤρατο ὑποδυομένη τὴν Anna Damby ἐν τῇ *Keen* τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ. Ἡ ἐσπέρα τῆς παραστάσεως ἐκείνης ἦν φοβερά. Οἱ ἀκροαταὶ οὐρλιάζον, ἐσύριττον, ἐβόουν. Ἡ Σάρρα ἀπεδοκιμᾶσθαι εἰσερχομένη εἰς τὴν σκηνήν, ἀλλ' εἶτα, φαινόμενον ἀκατάληπτον, ἡ χρυσῇ φωνῇ ἐπέφερε τὸ αὐτὸ θαῦμα, ὃ ἡ λύρα τοῦ Ὁρφέως. Τὸ ἀκροατήριον προσηλώθη πρὸς αὐτήν, οὕτω δὲ ἡ ἐσπέρα κατέληξεν εἰς θρίαμβον αὐτῆς. Ταῦτα συνέβαινον κατὰ φεβρουάριον τοῦ 1868. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παραστάσεως ὁ ἀπηνὴς κατ' αὐτῆς Chilly προσελθὼν τῷ Duquesnel εἶπεν αὐτῷ: «Δὲν εἴχετε ἄδικον, αὕτη ἔχει ἀληθῶς προσόντα. Ἐγὼ ἠπατήθην. Εἶπον εἰς τὸ ταμεῖον νὰ ἐπιστρέψωσιν ὑμῖν ὅ,τι κατεκράτησαν χάριν αὐτῆς. Τέλος πρέπει νὰ εἶμαι δίκαιος· θὰ αὐξήσωμεν τὴν μισθοδοσίαν αὐτῆς εἰς διακόσια πεντήκοντα φράγκα κατὰ μῆνα».

Τοιαῦται ἦσαν αἱ ἀρχαὶ τοῦ σταδίου τῆς νῦν χαριστάτης καὶ ἐξόχου ὑποκρίτριας, ἀρχαὶ ἀπογορευθεύσεως καὶ παραγνωρίσεως τῶν καταπληκτικῶν ἀρετῶν τῆς ὄντως καλλιτεχνίδος. Ἀλλὰ δὲν ἀποδεκνύουσιν αὗται ὅτι ἡ ἀλήθεια παραγνωριζομένη ἐπὶ τινι χρόνῳ, θριαμβεῖ εἶτα;

Δὲν γνωρίζομεν ἂν ἐν τῇ Ὠδεῖᾳ Ἀθηνῶν διδάσκονται οἱ βίοι τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν τοῦ θεάτρου, ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι ἐκ τοῦ βίου αὐτῶν πολλὰ δύναται νὰ διδαχθῶσιν οἱ ἐν αὐτῷ σπουδάζοντες μέλλοντες ὑποκριταὶ τοῦ ἡμετέρου θεάτρου. Ἡ μελέτη μόνη τῶν βίων τῆς Lecouvreur, τῆς Rachel, τῆς Σάρρας δύναται νὰ παράσχωσι πολλὰ μαθήματα. Ἡ Σάρρα ἐπανελάβε τὰς παραστάσεις αὐτῆς ἐν τῇ Renaissance διὰ τῆς διδασκαλίας τῆς *Femme de Claude* τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ, δράματος διδαχθέντος τὸ πρῶτον ἐν τῷ θεάτρῳ Gymnase τῇ 4]16 ἰανουαρίου 1873. Ἡ Σάρρα ὑπεδύσατο θαυμασίως τὸ σκῆμα τῆς ἐν ἀμαρτία περιπεσούσης καὶ φονευθείσης ὑπὸ τοῦ συζύγου Césarine, σκῆμα ὅπερ διέπλεσε ἡ *Mme Desclée*. Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Δουμᾶ εἶνε τῶν μᾶλλον προκαλεσάντων συζητήσεις. Ὁκριτικὸς Cuvillier-Fleury ζωνρὸς ἐπετέθη οὐ μόνον κατὰ τοῦ δράματος ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ Δουμᾶ, ἐφ' ᾧ οὗτος ἔγραψεν ἀπάντησιν εἰς αὐτὸν, ἥτις ἀποτελεῖ τὸν πρόλογον τοῦ ἔργου. Ἐν τῇ ἀπαντῇ δι' αὐτοῦ ταῦτ' ὁ Δουμᾶς οὐ μόνον τὸ ἔργον αὐτοῦ ὑπερασπίζει, ἀλλὰ καὶ εὐαντύνει, ἱκανὰς σελίδας τοῦ βίου αὐτοῦ παρέχων. Ταῦτα μόνον ἐπιτρέπει ἡμῖν ὁ χώρος περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Δουμᾶ, ὅπερ ἐπανελάβεν ἡ Σάρρα.

* *

Ἐκτακτὸς προδιαγράφεται ἡ θεατρικὴ κίνησις ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τὴν ἀρχομένην θεατρικὴν περίοδον· εἰς ταύτην δὲ μεγάλως συντελεῖ καὶ ὁ διαπρεπὴς ἐκδότης μουσουργημάτων Sonzogno, ὁ ἀντίπαλος τοῦ ἐπίσης μεγάλου ἐκδότου Ricordi. Ὁ Sonzogno ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ περιηγήμου θεάτρου τῆς

Σκάλας ἐν Μεδιολάνοις καὶ πρὸς τούτοις ιδρύσατο νέον θέατρον ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Διεθνὲς Λυρικὸν Θέατρον (*Theatro Lyrico Internationale*), μετέτρεψε δὲ εἰς ὥραϊον θέατρον τὴν ἀρχαίαν Canobiana. Ἡ ἱστορία τῆς Canobiana, ἥτις ἀπέχει βήματά τινα τοῦ περιηγήμου Dôme, εἶνε ἀρκούντως περιεργός. Ἡ Canobiana ἦν εὐρεῖα αἰθουσα θεάματος, ἐγκαταλειμμένη ἀπὸ τινῶν ἐτῶν, ἐλαβε δὲ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἀπὸ τινος Canobio, ὅστις, ἀλτρίς τοῦ Ἀριστοτέλους, ὠνευρέθη, πρὸ τριῶν περίπου αἰώνων ζήσας, νὰ προικίσῃ τὰ Μεδιόλανα διὰ δῶα δημοσίων σχολῶν, τῆς μὲν τῆς φιλοσοφίας, τῆς δὲ τῆς λογικῆς, ἐν αἷς οἱ συμπατριῶται αὐτοῦ θὰ ἐδιδάσκοντο τὰς καλλονὰς τοῦ ὑπ' αὐτοῦ λατρευομένου μεγάλου φιλοσόφου τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος. Τὴν ἰδέαν αὐτοῦ ἐπραγματοποίησεν ὁ Canobio, ἀλλ' ἡ ἐπιτυχία αὐτῆς ὑπῆρξε βραχεῖα. Ἡ αἰθουσα τοῦ Canobio μετετράπη τῷ 1779 εἰς θέατρον ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος Piermarini, αὐτοῦ τούτου τοῦ οἰκοδομήσαντος καὶ τὸ περιόητον θέατρον τῆς Σκάλας κατὰ τὸ 1778. Ἡ Canobiana εἶτα ἐγκατελείφθη καὶ σχεδὸν κατηρειπώθη. Ὁ Sonzogno, ὅστις πρὸ πολλοῦ ἐπόθει τὴν ἰδρύσιν νέου θεάτρου ἀνέλαβε τὴν Canobiana καὶ ἐνετείλατο τῷ ἀρχιτέκτονι Sfondrini νὰ μετασκευάσῃ τὸ κτίριον κατὰ τὰς σημερινὰς ἀπαιτήσεις, ὅπερ καὶ ἐγένετο καὶ οὕτω τὸ Διεθνὲς λυρικὸν θέατρον ἰδρύθη.

Τὸ νέον θέατρον ἐμελλε νὰ ποιήσῃται ἐναρξιν τῶν παραστάσεων αὐτοῦ κατὰ τὴν 10]22 μεσοῦντος, καθ' ὁδὸν δὲ ἀπεστάλη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ κ. Sonzogno πρόγραμμα, διὰ τοῦ μάλιστα ἐπιτυχόντος νέου ἔργου τοῦ ὁμογενοῦς μελοποιοῦ Σπ. Σαμάρα, ὅπερ ἐπιγράφεται *la Martire*.

Περὶ τοῦ ιδρύματος τοῦ Sonzogno πολὺς γίγνεται λόγος ἐν τοῖς μουσικοῖς καὶ θεατρικοῖς κύκλοις τῆς Εὐρώπης.

ΧΡΟΝΙΚΑ.—Προσεχῶς ἀφικνεῖται θάσος ἰταλικὸς μελοδραματίων. Θὰ ἐκτελέσῃ μελοδραμάτια ἐν τῷ θεάτρῳ Μνηματακίων.

—Ὁ Mascagni, ὃς τὴν *Cavalleria Rusticana* πολλάκις ἠκούσαμεν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐκτελεσθεῖσαν ὑπὸ τῶν θιάσων Ὁμονοίας τῶν Μνηματακίων, ἀσχολεῖται περὶ τὴν σύνθεσιν μελοδράματος ὃς τὰ ἔπη ἐλήφθησαν ἐκ τινος μυθιστορίας τοῦ Nicolas Misas *Prêtre et Gentilhomme*. Τὸ νέον ἔργον τοῦ νεαροῦ συνθέτου θὰ φέρῃ τίτλον *Sarafino d'Albania*, ἐκτελεσθήσεται δὲ κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1895.

Προκειμένον δὲ περὶ τοῦ συνθέτου τῆς *Cavalleria Rusticana*, ἀναγράφομεν ὅτι ἰταλὸς μουσικὸς διατρίβων ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, ὀνόματι δὲ Giacomo Quintano, συνέθετο μελοδράμα διπρακτον ἐπιγραφόμενον *Cavalleria aristocratica*, ἣν ἐλπίζει νὰ ἀναβιβάσῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μελοδράματος τῆς Νέας Ὑόρκης. Οὕτω σὺν τῇ *Cavalleria Rusticana* θὰ ἔχωμεν καὶ *Cavalleria aristocratica*.

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

Ὁ ἐπεύθυνος

ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Κωνσταντινουπόλεως-Πέραν

Τυπολитоγραφεῖον ΝΕΟΛΟΓΟΥ